

Commissie Behoud Stadsschoon

Kunst in de stad

Nieuw voor de Commissie Behoud Stadsschoon: ineens was daar een gigantisch grote muurversiering in de Bonte Ossteeg, het korte straatje tussen Markt en Voldersgracht. Ons was niets gevraagd, maar dat komt vaker voor. Wij vragen ons af waarom de gemeente discussies en beslissingen over “kunst in de openbare ruimte” niet breder wil voeren. Er wordt, althans in dit geval, zelfs geen omgevingsvergunning voor aangevraagd, terwijl dat voor een keramische decoratie in de Hamtunnel (voor fietsers en voetgangers) wel werd gedaan.

De Commissie Behoud Stadsschoon zou er wèl een discussie over willen hebben.

Delfts Blauw in de openbare ruimte: Is dit wat we willen?

Op verzoek van de gemeente Delft heeft de Amsterdamse kunstenaar Hugo Kaagman een gevel in de Bonte Ossteeg aangekleed met een grote Delftse blauwe “lap”. De gevel is de westelijke zijmuur van het pand Markt 20/22, een rijksmonument. Op de begane grond is een café gevestigd. De lap is natuurlijk geen lap, maar een wit geverfd vlak op een gestucte laag, met daarop in blauwe verf allerhande decoratie. De diepere bedoeling achter deze acties is: de graffiti op deze muur aan het oog onttrekken. Nu heeft dus vroegere graffiti-spuiter Kaagman hier nieuwe “graffiti” mogen maken. Want zo kan je het ook noemen.

° Zo ziet de steeg er nu uit.

Het geheel wordt aangeprezen als kunst of kunstwerk en daarmee belandden wij direct in een flinke discussie. Wat is kunst? Wat is kitsch? Is Delfts blauw kunst? Of is het in principe gewoon decoratie op (antieke) gebruiksvoorwerpen van porselein of aardewerk?

En, volgende vraag: waarom wil de gemeente muren van huizen verstoppen achter grote vlakken met verf, die normaal gesproken nooit zo op monumenten zouden mogen worden

aangebracht? Waarom zijn de welstandseisen voor gevelreclame hier ineens niet meer van toepassing? Reclame maken voor pakweg een biermerk zou niet mogen.

Rijksmonument

Als Commissie Behoud Stadsschoon weten wij niet beter of de eigenaar van een pand, dat rijks- of gemeentelijk monument is, heeft toestemming nodig als er een andere kleur wordt aangebracht. Een andere kleur mag, maar dan komt de welstandscommissie om een hoekje kijken. Of alle huiseigenaren zich braaf aan deze 'meldplicht' houden is een andere vraag, maar daar gaat het nu niet om.

Ook het andere hoekpand bij de Bonte Ossteeg is een rijksmonument. Daar is nog niets gebeurd, alhoewel de kunstenaar ook voor die gevel een voorstel had gedaan. Wel is het elektriciteitskastje dat hier staat veranderd in een Delfts blauwe bonbondoos.

° Twee 'schone' rijksmonumenten

° Het ontwerp voor de Bonte Ossteeg

Het kan zijn dat er voor het wijzigen van deze gevelwanden geen omgevingsvergunning nodig is. Dat komt – terecht of onterecht -- vaker voor. De Delfts blauwe lantaarnpalen op het Agathaplein waren er ook van de ene op de andere dag, onder het mom van kunstwerk. Een aanvraag of een vergunningverlening hebben we bij de verplichte gemeentelijke publicaties nooit gezien. Toch is dat niet vanzelfsprekend.

De afgelopen maanden was er wèl zo'n aanvraag voor het aanbrengen van een keramisch kunstwerk in de Hamtunnel. Hugo Kaagman zelf – vroeger een graffiti-spuiter; hij noemt zich de "stencil king" en "de koning van de kopie" -- is zich overigens wel bewust van 'wel of geen vergunning'. "Als het met de vergunningen lukt, komt er een vervolg", zei hij in een interview met een redacteur communicatie gemeente Delft, Digitale Nieuwsbrief Binnenstad.

Welstand en Monumenten

De Commissie Welstand en Monumenten heeft zich intussen wèl zich met de nieuwe status voor de Bonte Ossteeg bezig gehouden, in collegiaal overleg. Dat is een soort brainstorm tussen ambtenaren of vakgenoten onderling. De Commissie Welstand was positief over het Delfts blauwe patroon op de gestucte laag van Markt 20/22. Echter, een deel van die muur is

metselwerk. Daar mag pas Delfts blauw op komen als die muur eerst wordt gepleisterd. Dat zou goed zijn, want het metselwerk is in matige staat. Op een pleisterlaag mag wel een drie dimensionale Delfts blauwe koe komen. Zomaar Delfts blauwe elementen aanbrengen op het metselwerk mag niet, zegt Welstand. Dan worden ineens “monumentale waarden” geschaad.

Op het metselwerk van het pand op de andere hoek van de steeg mag daarom geen Delfts blauw worden aangebracht. Het is in te goede staat om te pleisteren. Hooguit mogen er Delfts blauwe dingetjes in de voegen worden geschroefd. Dat weer wel.

Spuitbussen

Hugo Kaagman werkt nog steeds met spuitbussen met verf. Hij maakt eerst sjablonen, waarin de figuren worden uitgesneden. Die worden tegen de witte wand gezet en bespoten. Oorspronkelijk had een in Delft wonende kunstenares, Nan McClain, het plan opgevat als “stadslab” de steeg met haar ontwerpen aan te kleden. Zij vond de steeg onaantrekkelijk en wilde hem onder handen nemen.

Waarom het Kaagman werd is ons niet bekend. Hij deed mee aan de Delftse keramiekuitwisseling met de Chinese stad Jingdezhen en aan de Prinsenhof tentoonstelling Delfts blauw, kunst of kitsch. Dat hij misschien kitsch maakt, deert hem niet, en het is ook niet als grap of understatement bedoeld. Hij zegt dat hij zich laat inspireren door antieke Arabische tegelwanden in paleizen en moskeeën. Maar waar die fascinatie oproepen, word je van Kaagmans werk niet warm of koud. De discussie “ is het kunst of is het kitsch”, doet trouwens ook niet ter zake. Er zijn kunstenaars die super kitsch maken, zoals de Amerikaan Jeff Koons, die toch verrassen. In de Bonte Ossteeg is het meer een kwestie van onaangenaam verrast zijn. Zo van: wat doet dat hier?

Willen we dit?

Voor Delfia Batavorum en voor de Commissie Behoud Stadsschoon geldt voor alles: wij willen het stadsschoon bewaken, hoe doen we dat?

Zelfs als er wel een vergunning was aangevraagd, dan was er nauwelijks nog iets tegen te doen. Vergunningverlening is een bijna automatisch proces, tenzij de aanvraag in strijd is met bestemmingsplannen e.d.

Wij zouden wel discussie willen over de vraag:

- Is dit wat we met de binnenstad willen?
- Krijgen we hiermee de hoogwaardige kwaliteit, die toeristen aantrekt?
- Waarom mag een muur niet gewoon een muur zijn?
- Delfts blauw was iets voor binnenshuis. Waarom moet het nu zo dominant in de openbare ruimte aanwezig zijn?
- Mag dit nu op de muur van een huis alleen omdat het kunst is?
- Waarom is dit mooier dan graffiti? Of mag graffiti nu ook?

Wij zijn benieuwd naar ieders mening hierover!